

**2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XLII): oastea noastră
... va fi scutită a mai trage ...? - răscoalele țărănești și cărturarii noștri! -
făgăduelile omenoase ale cîrmuirii!**

Anul Iorga
Anul sămănătoristilor

Răscoalele țărănești și cărturarii noștri!

au deschis „campanii” ...
împotriva unora dintre scriitorii,
învățații și oratorii noștri cei
mai inimoși, împotriva
„sezătorilor literare” ...
împotriva chiar a literaturii cu
subiecte țărănești ...

1907
pictor
Octav Băncilă

făgăduelile omenoase ale cîrmuirii ...

Aurel Jiquidi
Nu tragem!

ei au scris și au răspîndit blestemata
acea de ... literatură țărăneasă!
Mihail Eminescu
a fost
profetul ...
Vina înțeleptului
și hazliului
Moș Ion Creangă?

Picu
Pătrut

datoria supremă de-a mîntui țara de corbii exploatării...

șagunism - tribunism - sămănătorism

un organism social
prin cultură

Continuăm reproducerea articolului criticului literar tribunist Ion Scurtu „Răscoalele țărănești și cărturarii noștri” (apărut în „Sămănătorul”, nr. 14 din 1 aprilie 1907): «A trebuit să se pornească acel război tragic, al oștilor țării împotriva atîtor din fiii ei, a trebuit să bubue tunurile, să fie bombardate sate întregi, să fie culcați la pămîntul, pe care-l cereau cu lăcomie, sute de oameni, pentru ca liniștea să fie adusă iarăși în județele răscolate de **vîntul năpraznic al răzmiriței**. A trebuit ca Măria Sa Domnul nostru cel viteaz și înțelept să întărească prin cheazăia Sa prea cinstită **făgăduelile omenoase ale cîrmuirii**, că legi și oameni noi vor face dreptate luminată milioanele de suflete țărănești ale regatului. Numai ast-fel a fost cu puțință să fie înnăbușită răzvrătirea, numai ast-fel „liniștea restabilită” putem să însemne de aci încolo zorile seninei păci creștinești între frați, iar nu acea **faimoasă „liniște – de mormînt – a Varșoviei”**. Acum să nădăjduim cu toții, din inimă curată, că rătăciții se vor întoarce la calea vieții legiuite, că păcatele lor vor fi iertate și de oameni și de Dumnezeu, că nimeni nu va voi să fie răzbunat pentru suferințele și pagubele îndurate, că storcătorii vicleni și neomenoși vor fi alungați dintre muncitorii vrednici ai pămîntului, că **oastea noastră mîndră și curagioasă va fi scutită a mai trage în carnea vie a fraților**, că din cenușa conacelor și satelor pustiite, din mormintele celor căzuți în sîngele lor, care-i și al nostru, va renaște țara și neamul la o viață de lumină, de cinste, de omenie și de bună stare pentru toți! ... Și dacă o rază de soare se ivește iarăși pe cerul încins numai ieri de cei mai grei nouri de primejdie ce s’au văzut de noi în veacul acesta, dacă vijelia care a pustiit atîtea vieți sănătoase, atîtea așezări trainice de oameni cum se cade, s’a potolit și vremea dulce a primăverii ne va mîngîia

în curînd - cuvîne-se a ne cerceta cu toții tainele sufletului, a ni-l limpezi, a ni-l înduioșa, a ni-l face drept către toți ai noștri. Nimenea nu poate, fără de păcat, să hulească pe unul sau pe altul dintre fiii țării - unii și ai țărănimei, - să-i acopere fără cuvînt de răspunderea nenorocirii ce-a căzut pe capetele noastre, să-i osîndească în gura mare, cu patimă și cu răutate.

Asemenea porniri sînt și foarte primejdioase, nu numai urîte. Ele samănă ura între frați. Ele sapă și mai adînc prăpastia între clase. Ele vor să fie izvorul otrăvit al atîtor nefericiri nouă ce se pot abate asupra vieții noastre publice.

Ci totuși se găsesc și de aceia printre noi, fie că sînt de obîrșie străină, fie că sînt înstrăinați, fie că sînt chiar din sîngele nostru, dar din altă lume - cari tocmai în zilele acestea de obștească nenorocire socot a putea încărca de toate păcatele născocite pe unii dintre frații noștri cei mai buni, pe unii dintre **cărturarii** noștri cei mai harnici. Aceștia ar fi fost ațîțitorii focului înspăimîntător care cuprinsese țara, aceștia ar fi luat mințile sătenilor, aceștia ar fi întemeiat așezăminte „primejdioase” ca obștile sătești ori cercurile culturale, aceștia ar fi ținut printre ei șezători incendiare, aceștia s’ar fi făcut vinovați de o adevărată conspirație diavolicească, ei ar fi și „**autori morali**” ai păcatelor îngrozitoare săvîrșite în atîtea părți, căci **ei au scris și au răspîndit blestemata aceia de ... literatură țărănească.**

Astfel glăsuesc, cu aprindere, cu pornire de răzbunare chiar, unii dintre cei năpăstuiți - ceia ce se explică, pînă la un punct, prin turburarea lor sufletească, ceia-ce se poate și ierta creștinește. Însă astfel glăsuesc și scriu pînă și oameni politici și publiciști, faptă care nu se mai poate înțelege în chip firesc și nu se poate nici îngădui. Gazete – printre care una care poartă în frunte numele franțuzesc al patriei noastre iubite și unde ne-am deprins să vedem muncind străini ori înstrăinați, pentru idei străine -, gazete cu pretenția să fie luat în serios **au deschis „campanii”** în toată puterea - nu putem zice și „în toată **legea**”, ci mai curînd în toată **fărădelegea - împotriva unora dintre scriitorii, învățații și oratorii noștri cei mai inimoși, împotriva „șezătorilor literare”** care s’au ținut în orașe, pentru orașeni, iar nu la țară, cum se strecoară **neadevărat** pe ici pe colo, și împotriva chiar a literaturii cu subiecte țărănești.

E o greșeală de neiertat aceasta. Este chiar un păcat. Obîrșia lui e patima cea mai urîță împotriva cărturarilor romîni sau cel puțin orbirea cea mai deplină a dreptei judecăți. Tocmai acum, în atmosfera tragică ce ne-a învăluit o clipă ca pe niște oameni osîndiți pierzării de apoi, menirea apostolicească a cărturarilor între noi ar trebui mai curînd lăudată cu evlavie, decît hulită cu vorbe de păgîni. Într’adevăr, de cînd se scrie și se tipărește o literatură romînească pentru toți, de cînd viețuiesc pe acest pămînt romînesc cărturari romîni cu rostul lor în viața publică a țării, **menirea lor îndeplinită cu sfințenie a fost să apropie sufletește clasele noastre sociale între sine, să le învețe a se cunoaște, a se prețui, a se cinsti și a se ajuta una pe alta, spre întărirea și înălțarea patriei și a neamului întreg.**

Oștile strălucite și biruitoare ale cărturarilor noștri din miezul veacului trecut le-au purtat cu vrednicie, la atîtea izbînzi sufletești pentru toți Romîni, poeți ca Alexandru Russo, maestrul psalmilor „**Cîntării Romîniei**”, descoperitorul poeziei populare a neamului nostru ori Alexandri, Craiul slăvit al literaturii noastre în toate ramurile ei și atîția alții din Moldova cea cotropită de lifte, boieri de neam și totuși oameni cu dragoste de inimă pentru țărănime, alături cu mari cîntăreți

născuți din pulberea satelor, precum Bolintineanu din Bolintinul Ilfovului, ori cu istorici poeți și luptători martiri ca Nicolae Bălcescu, pe care îl muncia de pe atunci grija stării economice a țaranului nostru și lipsa lui de cultură. Dintre cărturarii veacului nostru trecut a eșit, lumină din lumină, scriitorul, învățatul, oratorul, omul de stat Mihail Kogălniceanu, izbăvitorul din robie al țărâniei, autorul, împreună cu nefericitul Vodă Alexandru Ioan, al împrumutării de la 1864. Același duh apostolicesc a hrănit și sufletele cărturarilor literaturii noastre mai nouă. Au nu Mihail Eminescu a fost profetul care, către sfârșitul veacului trecut, în preajma statuii de bronz a lui Ștefan cel Mare, Arhanghelul oștilor de răzeși moldoveni, a cântat cu durerea cea mai sfișietoare doina săteanului nostru, a Romînului frate codrului, a creștinului **la casa căruia n-a mai rămas, pe urma jafului străinului, decît .. „umbra spinului”?**

Au nu tot el propovăduia - chiar în organul oficial al partidului conservator - **datoria supremă de-a mîntui țara de corbii exploatării fără de suflet și de-a face dreptate țărâniei noastre care se stinge în ticăloșia sorții ei, văzînd cu ochii?** Vina lui, a profetului străin în țara lui, a fost că nimenea dintre cei care aveau puterea să îndeplinească ceea ce el putea numai să plîngă nu l-au înțeles?

Vina înțeleptului și hazliului Moș Ion Creangă, a țaranului moldovean tipic, vina lui să fie oare că ne-a arătat, în graiul îmbielșugat și vioiu al satelor, toată comoara de simțire, toată puritatea sufletului, toată cuminența patriarhală păstrate și în cea mai păcătoasă colibă a cătunelor din Moldova și că zadarnic îndruma pe toți Romînii, în versuri de propagandă, să nu ia „nici un ac dela jidani”?»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xlii-oastea-noastra--va-fi-scutita-a-mai-trage--rascoalele-taranesti-si-carturarii-nostri-fagaduelile-omenoase-ale-cirmuirii-154683.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with the Tribuna logo and a menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. Below the navigation bar, there is a banner for the 2020 elections featuring Daniela Cîmpean and Raluca Turcan. The main article content is visible, including the title, author name (Marius HALMAGHI), publication date (18.10.2020 at 20:59), view count (2405), and comment count (1). There is also a small advertisement for Bitdefender Black Friday.

În: *Tribuna*, 18 octombrie 2020